

Väghållningsmyndigheten,
Trafikverket Region Stockholm

Fastställelse av vägplan för ombyggnad av väg 646, Gustavsberg-Ingarö, GC- väg, i Värmdö kommun, Stockholms län

Beslut

Trafikverket beslutar med stöd av 18 § väglagen (1971:948) att fastställa vägplanen för ombyggnad av väg 646, gång- och cykelbana mellan Gustavsberg-Ingarö.

Fastställelsen gäller plankartorna med status fastställelsehandling, betecknade 101T0201, 101T0202 och 101T0203.

Sökande

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Stockholm.

Den sökandes beskrivning

I handlingarna i ärendet redovisar den sökande bland annat nedanstående.

Den planerade vägen

Från cirkulationsplatsen norr om trafikplats Gustavsberg och fram till Ingaröbron saknas en sammanhängande gång- och cykelväg (GC-väg) och de oskyddade trafikanterna är idag till stor del hänvisade till den smala vägrenen längs väg 646 (Ingarövägen) när de ska förflytta sig mellan olika målpunkter.

För att öka trafiksäkerheten och tillgängligheten för de oskyddade trafikanterna längs sträckan anläggs en ny GC-väg om ca 2,2 km på den allmänna vägens östra sida. Den nya GC-vägen börjar i anslutning till cirkulationsplatsen vid Värmdö Marknad och ansluter i söder till den befintliga GC-vägen strax norr om Ingaröbron.

Längst i norr och på bron över Värmdöleden avskiljs GC-vägen från körbanan med kantstöd. Efter bron separeras GC-vägen med ett avskiljande dike. Inom ramen för vägplanen vidtas även åtgärder för att förbättra utformningen av vägkorsningen mellan väg 646 och Lämshagavägen.

Den nya GC-vägen medför ökad framkomlighet, tillgänglighet och trafiksäkerhet för de oskyddade trafikanterna och förbättrar förutsättningarna för cykelpendling inom Värmdö och till Nacka.

Mark som kommer att tas i anspråk

Mark samt särskilda rättigheter som belastar marken kommer att tas i anspråk för vägen på det sätt som redovisas på plankartorna.

Vägrätt

Sammanlagt kommer cirka 3 800 kvadratmeter mark att tas i anspråk med vägrätt. Arealen består till störst del av åkermark.

Tillfällig nyttjanderätt

Totalt behöver cirka 4 000 kvadratmeter mark tas i anspråk under en viss tid för att bygga vägen. Ca 1 500 kvadratmeter av dessa tas i anspråk inom område med detaljplan där den tillåtna markanvändningen utgörs av industrimark. Ytan som tas i anspråk används idag relativt extensivt varför påverkan bedöms bli mindre. Den tillfälliga nyttjanderätten gäller under byggtiden, 18 månader.

Landskapsbild

Gång- och cykelvägen följer i princip den befintliga allmänna vägen i plan och profil och bedöms inte medföra någon påverkan av betydelse på landskapsbilden.

Naturmiljö

Väg 646 är belägen inom den så kallade Nacka-Värmdökilen som består av gröna kilar och värdekärnor där bl.a. den biologiska mångfalden samt friluftsliv ska bevaras. Vägplanen angränsar till ett område med skyddsvärda trädmiljöer men dessa är belägna på en höjd som inte kommer att beröras av ombyggnationen.

Vägen passerar ett område vid Lämshaga som är av våtmarkskaraktär där ett kulverterat dike korsar vägen. I området har naturvärdesobjekt identifierats, bl.a. ängs- och betesmark samt småvatten. Vid sundet Kolström har de skyddade arterna gröngöling, gulsparv och sävsparv iakttagits. De skyddsvärda naturmiljövärdena som finns i området bedöms inte komma att påverkas med anledning av ombyggnationen av den allmänna vägen.

Avvattning

GC-vägen kommer avvattnas via längsgående diken. Det råder goda dräneringsförhållanden längs sträckan varför det tillkommande vägdagvattnet bedöms infiltrera i längsgående dikesektioner, vägbank och över grönytor.

Kommunala planer

För det berörda området gäller följande kommunala planer:

- Översiktsplan Värmdö kommun.
Den planerade gång- och cykelvägen överensstämmer med översiktsplanens intentioner för det kommunala och regionala gång- och cykelnätet.
- Detaljplan 0120-P02/1211. Detaljplanen berörs av tillfällig nyttjanderätt enligt vägplanen.

Natura 2000, riksintressen, annan reglering av markanvändningen och miljö kvalitetsnormer

Riksintresse

Vägplanen berör område som är av riksintresse för kulturmiljövården. I området finns en eller flera fasta fornlämningar. En arkeologisk utredning från 2015 visar att inga kända fornlämningar kommer att beröras av ombyggnaden. Riksintresset för kulturmiljövården bedöms inte påverkas.

Strandskydd

Vägplanen berör strandskyddade områden med utvidgat skydd om 300 meter, dels vid sjön Långräsket och dels vid sundet Kolström. Anläggandet av gång- och cykelvägen bedöms inte motverka strandskyddets syfte.

Generellt biotopskydd

Generellt biotopskydd gäller för det småvatten i jordbrukslandskapet som berörs av vägplanen. Småvattnet passerar vägen i höjd med Dyn. Vägdkiket är idag kulverterat en längre sträcka från befintlig väg och småvattnet kommer därför inte att påverkas av ombyggnationen.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer för vatten, luft eller buller berörs inte av projektet.

Projektets aktualitet

Kostnaden för projektet har beräknats till cirka 16,3 miljoner kronor i prisnivå 2016.

Finansiering sker med medel ur Regional plan och byggstart planeras ske 2018, så snart detta beslut har fått laga kraft.

Andra utredningar och beslut

Den 1 januari 2013 trädde en ny infrastrukturlagstiftning i kraft med syftet att planläggningsprocessen ska vara mer sammanhållen och avslutas med en vägplan istället för den tidigare processen som skedde i flera steg och avslutades med en arbetsplan. Planläggningen har i detta fall inletts med en förstudie enligt tidigare gällande regler i väglagen. Trafikverket beslutade efter förstudien, Cykel i Ostsektorn 2011-05-23, att en gång- och cykelväg ska byggas längs aktuell sträcka.

Länsstyrelsen i Stockholms län har beslutat att projektet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den sökandes handläggning av vägplanen

Under planarbetet har den sökande genomfört samråd och kungjort planförslaget med övrigt underlag och låtit det granskas. Vid granskningen kom det in åtta stycken yttranden. Synpunkterna handlar huvudsakligen om:

- Att vägplanen förutsätts innebära en utformning som innebär en fortsatt god framkomlighet och trafiksäkerhet för alla trafikslag
- Att den planerade gång- och cykelvägen ska förses med belysning.
- Att bron över väg 222 bör breddas istället för att gång- och cykelvägen tar ett befintligt körfält i anspråk.

Efter granskningen har den sökande ändrat vägplanen. Ändringarna redovisas i en särskild handling. Den sökande bedömde att ändringarna inte krävde nytt samråd med den som berördes. Trafikverket gör samma bedömning.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län har tillstyrkt att vägplanen fastställs.

Skälen för Trafikverkets beslut

Allmänt

Vägplanen för väg 646 har tagits fram i syfte att genom ombyggnation förbättra framkomligheten och öka trafiksäkerheten för de oskyddade trafikanterna som färdas längs vägen mellan Trafikplats Gustavsberg och Ingaröbron. Den nya GC-vägen anläggs i nära anslutning till den befintliga allmänna vägen vilket innebär bl.a. att intrånget på angränsande fastigheter har kunnat begränsas i möjligaste mån. Byggandet av GC-vägen bidrar till att arbetspendlingen och övrig vardagscykling underlättas, inte

bara på den sträcka som vägplanen avser, utan även för att nå övriga delar av Värmdö, då aktuell vägsträcka bidrar till att ett mer sammanhängande gång- och cykelvägnät. Genom ombyggnadsåtgärderna uppnås syftet med planen.

Speciella frågor i projektet

Riksintresse

Vägplanen berör område som är av riksintresse för kommunikationer (väg 222, Värmdöleden). Vägplanen medför inte att riksintresset påtagligt skadas eller att dess användning försvåras.

Trafikverket delar den sökandens bedömning när det gäller vägplanens påverkan inom område av riksintresse för kulturmiljövården.

Miljö kvalitetsnormer

Trafikverket gör ingen annan bedömning än den sökande när det gäller projektets påverkan på miljö kvalitetsnormer.

Tillfällig nyttjanderätt

Trafikverket delar den sökandes bedömning när det gäller intrång och olägenhet av det tillfälliga markanspråket på den berörda industrimarken. Inskränkningen påverkar inte fastighetens tillåtna markanvändning i någon större uträkning.

Trafikverkets kommentarer till synpunkter vid granskningen

Den sökande har sammanfattat och kommenterat de synpunkter som kom in vid granskningen i ett granskningsutlåtande. Trafikverket delar i allt väsentligt den sökandes uppfattning.

Kommunicering under fastställelseprövningen

De som har framfört synpunkter under granskningen har fått se det som senare har tillkommit i ärendet och som har betydelse för ärendets prövning. De har också fått möjlighet att lämna ytterligare synpunkter. Under denna kommunikering kom det inte in några ytterligare synpunkter.

Trafikverkets samlade bedömning

Trafikverket bedömer att en ombyggnad enligt vägplanen är motiverad och har tillräcklig aktualitet. Vägplanen har handlagts i enlighet med reglerna i väglagen och vägförordningen. Vägens sträckning strider inte mot kommunens översiktsplan. Den planerade vägen motverkar inte syftet med gällande detaljplan.

Den föreslagna ombyggnaden medför att framkomligheten förbättras och trafiksäkerheten ökar för de oskyddade trafikanterna. Gång- och cykelvägen anläggs dikt an eller i nära anslutning till den redan befintliga allmänna vägen vilket innebär ett begränsat ytterligare intrång på berörda fastigheter. Väganläggningens utformning har så långt som möjligt anpassats för att begränsa de negativa konsekvenserna för omgivningen. Det innebär att vägen får ett lämpligt läge och utförande och att ändamålet med vägen tillgodoses med minsta intrång och olägenhet utan att det medför oskälig kostnad.

Trafikverket bedömer att väganläggningen är förenlig med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, hushållningsbestämmelser och bestämmelser om miljö kvalitetsnormer. Anläggningen innebär även i övrigt en lämplig användning av mark- och vattenresurser.

Trafikverket bedömer att de fördelar som planen medför överväger de olägenheter som planen orsakar enskilda när den sökande får ta mark och särskilda rättigheter i anspråk.

Trafikverket bedömer att det behov och den omfattning av tillfällig nyttjanderätt som har redovisats i vägplanen är skäliga.

Trafikverket gör sammantaget bedömningen att vägplanens utformning, omfattning och åtgärder innebär en lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Överklagande

Detta beslut får överklagas hos regeringen, se bilaga.

Beslutande i detta ärende har varit expeditionschefen Johan Barkelius med Anna-Karin Lang som föredragande.

Johan Barkelius

Bilagor

1. Granskningsutlåtande
2. Anvisning "Hur man överklagar"
3. Allmänna upplysningar – fastställd vägplan

Kopia till:

Länsstyrelsen i Stockholms län

Lantmäterimyndigheten, Stockholms län (efter laga kraft)

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Stockholms län

Värmdö kommun

Fastighetsägare och rättighetsinnehavare, m.fl. enligt ärendets fastighetsförteckning

Övriga som yttrat sig skriftligen under granskningen

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga Trafikverkets beslut ska ni skriftligen ange vilket beslut ni överklagar och redogöra för den ändring som ni begär.

I skrivelsen ska ni ange i vilken egenskap ni överklagar. Om ni klagar i egenskap av ägare till en fastighet som berörs bör ni även ange fastighetens registerbeteckning.

Skrivelsen ska vara undertecknad av er eller ert ombud och innehålla namnförtydligande, postadress och telefonnummer. Ombudet ska bifoga en fullmakt.

Skrivelsen ställs till regeringen men skickas eller lämnas till Trafikverket, Ärendemottagningen, Planprovning, Box 810, 781 28 Borlänge.

Skrivelsen måste vara hos Trafikverket **senast den 26 juni 2017**.

Allmänna upplysningar, fastställd vägplan

Fastställelsebeslutets giltighetstid

Beslutet gäller det år då det får laga kraft och följande fem kalenderår. Beslutet upphör alltså att gälla om inte hela vägsträckningen har blivit utmärkt på marken och vägbygget har påbörjats inom den tiden.

Rätt att använda mark

När beslutet fått laga kraft kan väghållaren ta mark inom vägområdet i anspråk med vägrätt. Väghållaren får då fullt ut använda marken och ta till vara naturtillgångar inom vägområdet. Vägrätten kan ibland vara mindre omfattande, och det ska då framgå av vägplanen att vägrätten har inskränkts. Väghållaren är skyldig att betala ersättning för intrång och annan skada till följd av att marken tas i anspråk.

Beslutet innebär också att väghållaren har rätt att få tillfällig nyttjanderätt till de särskilt markerade områden som framgår av vägplanen. Det kan till exempel handla om mark som behövs för transportvägar, upplag eller baracker under byggtiden. Nyttjanderätten gäller under så lång tid som anges i vägplanen.

Undantag från bestämmelser i miljöbalken

Beslutet innebär att:

- förbud mot åtgärder inom generellt biotopskyddsområde inte gäller
- dispens från strandskydd inte krävs, och att
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken inte behövs för åtgärder som ingår i den fastställda planen.

Utgångspunkter för bedömning av buller

Följande riktvärden för trafikbuller anges i proposition 1996/97:53 ”Infrastrukturinriktning för framtida transporter”, som har antagits av riksdagen:

- 30 dB(A) ekvivalent ljudnivå inomhus
- 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad
- 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad.

Riktvärdena ska ses som långsiktiga mål för bostäder som påverkas av buller från trafiken. Riktvärdena bör normalt inte överskridas vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av väg, men de är inte rättsligt bindande. Vid tillämpningen bör man ta hänsyn till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

När det inte är nybyggnad eller väsentlig ombyggnad genomför Trafikverket ett åtgärdsprogram som syftar till att förbättra inomhusmiljön. Då anses det, enligt Mark- och miljööverdomstolens praxis, rimligt att genomföra skyddsåtgärder om bullernivån utomhus överskrider 65 dB(A) ekvivalentnivå.

När man bedömer behovet av skyddsåtgärder antar man schablonmässigt att fasaden på befintliga bostäder dämpar ljudnivån inomhus med 25 dB(A). Normalt är fasaddämpningen större. Beräkningar av buller tar bland annat hänsyn till trafikmängder, trafikslag, hastighet, terrängförhållanden och bebyggelse.

Vägen måste stämma med detaljplan och områdesbestämmelser

En väg måste byggas så att den stämmer med kommunens detaljplaner. Om vägprojektet medför att någon detaljplan måste ändras får den berörda delen av projektet inte påbörjas förrän beslutet om detaljplanen har börjat gälla. Motsvarande gäller för områden med områdesbestämmelser.

Frågor som inte omfattas av fastställelsebeslutet

Fastställelsebeslutet omfattar inte frågor som hör till byggskedet. Sådana frågor behandlas vid exempelvis markåtkomstförhandling eller lantmäteriförrättning eller i samband med att bygghandlingar för projektet upprättas. Detta gäller bland annat

- ersättning för mark som tas i anspråk
- ersättning för miljöskador
- läget av nya enskilda vägar
- omläggning av ledningar
- rivning eller flyttning av byggnader
- tillstånd och villkor för att bygga eller riva anläggningar i vatten
- påverkan på omgivningen under byggnadstiden
- anslutningar till allmän väg samt spärrningar av anslutningar
- trafikreglering och skyltning
- hastighetsgränser
- bortforsling av väggropp m.m. inom indragna vägdelar.

Väg och väganordningar

Till en väg hör vägbanan samt de väganordningar som finns intill vägbanan.

Väganordningar är anordningar som stadigvarande behövs för vägens bestånd, drift eller brukande. Det är normalt vägslänter, diken, gång- och cykelbanor, ledningar för avvattnings av väggroppen, bullerskyddsanordningar i anslutning till andra väganordningar, broar och vägtrummor, tunnlar med skyddszoner, säkerhetszoner, en maximalt två meter bred kantremsa intill vägen, bryggor som är anslutna till en allmän väg, och allmänna färjor med färjeläge.

Lantmäteriförrättning

En vägplan kan illustrera förslag till nya enskilda vägar och anslutningar samt ledningsomläggningar utanför vägområdet. Sådana frågor kan komma att hanteras i lantmäteriförrättningar.

Lantmäteriförrättning kan också behövas för att ordna enskild väghållning när en väg dras in från allmänt underhåll. Sådan förrättning bekostas av väghållningsmyndigheten.

Byggförbud

Fastställelsebeslutet innebär att det krävs tillstånd från väghållningsmyndigheten för att uppföra byggnader, göra tillbyggnader, utföra andra anläggningar eller vidta andra åtgärder som väsentligt kan försvåra användningen av vägområdet för vägändamål.